

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Stranke razpadajo — kmetstvo ostane

Mimo boj in intrig, ki jih povsod povzročajo razburkani volilni dnevi in so pri nas tem ostrejši, kolikor so naše razmere bolj bolne, mimo vsega tega, pravimo, gre slovensko kmetstvo ponosno in samozavestno dalje po svoji poti.

Dobro vemo, da duha ni mogoče preobraziti v nekaj letih. Zato naš program

ni od danes do jutri,

ampak je delo za celo vrsto rodov. To, kar hočemo doseči mi, ni izvedljivo in dosegljivo v okviru kričeče politično-strankarske agitacije, ki je te dni tako bujno poganjala in še poganja svoje puhlo klasje na njivi našega javnega življenja.

Sredstva, ki se jih poslužujejo v boju proti nam nasprotniki naše vasi, so taka, da se studijo celo njih lastnim treznejšim pristašem. Ali naj jih naštevamo? Ne bomo jih, ker jih itak vsakdo pozna in ker nas je za ves slovenski narod sram, da je pri nas v 20. stoletju kaj takega mogoče. Povemo pa glasno in odločno, da bi moral pljuniti po nas, kdor bi po slovenskih političnih razmerah presojeval in ocenjeval slovensko kulturo!

Boj ni končan

Radi tega čutimo dolžnost, izreči vsem onim korektnim možem in fantom, ki so vzlic vsemu imeli te dni na volilnem bojišču pogum, ponosno oddati svoj glas za slovensko vas, priznanje in zahvalo. Vsi ti so kal bodočnosti, ki nevdržno prihaja.

Borba namreč ni končana, kakor bi si nekateri želeli, ampak se še le pričinja. Dolga in težka pot je še pred nami, toda zavest, da se naše vrste množe, nam vliva novega poguma.

Z blatenjem in natolcevanjem so šli nasprotniki v boj proti nam. Prepričati po se se morali, da se poštenjaka ne prime nobena kleveta, naj bo še tako spretno in hudobno zamišljena.

To prepričanje je nam v zadoščenje, njim bo v zaslužen kazni. Čas, ki je vedno najboljši sodnik in zdravnik, bo pokazal, kje je bila, kje je in kje bo pravica. In pred tem nepristranskim sodnikom nas ni treba biti strah.

Ostanimo na straži!

Vzlic temu vemo, da spletke ni konec. Marsikdo bo skušal v omami izkoristiti nastali položaj in besnenje se bo šele pričelo. In prav v tem naj se izkaže veličina kmetškega pokreta in kmetške misli.

Od Matije Gubca do St. Radleca je dolga pot, zaznamovana s krvjo in neštetiimi žrtvami. Po tej poti so hodili junaki in vzorniki, voditelji in buditelji. Svoje ideje in svoje

ostane

nauke so izpričali in potrdili z najdragocenejšim potrdilom, kar jih človek premore: z žrtvovanjem svojega lastnega življenja. Kaj pomaga, če so nasprotniki zakrivili vse sledove za zemskimi ostanki mučenika Stambolijskega, ko pa niso mogli in nikdar ne bodo mogli zatemniti žarke sile njegovih idej?!

In v luči idej teh naših vzorov pojdemo skozi temo, ki nas obdaja. Kdor omahuje, kdor se ne čuti dovolj močnega za to pot, prosto mu! Kdor hoče biti izdajalec vasi, pa od vasi živeti, naj opravi s svojo vestjo! Saj vemo, da mora svet poleg junakov imeti tudi Judeže, v naših vrstah pa za Judeže ni in ne bo prostora. Kajti mi vemo, da v življenju ne odloča število, ampak kakovost. Boljše je deset odločnih in poštenih borec kakor sto senčnih omahljivcev! In kjer jih ostane deset na straži, sta varna krov in domačija.

Nadzirajoča vest

Kakšna je torej v občinah bližnja naloga pristašev kmetškega pokreta? Ta naloga se nikdar v bistvu ne spremeni, pa naj bodo na zunaj v takem ali takem položaju. Ostati morajo vedno vodniki in glasniki kmetstva in vasi. Ostati morajo borci za pravice, za katere traja borba izza dni, ko se je vas

prvič toliko zavedla, da se je drznila postaviti graščaku po robu. Ime nasprotnika se namreč spreminja, njegovo sovraštvo pa ostane.

Radi tega morajo ostati kmetški pokretaši povsod nadzirajoča vest. Pazijo naj na to, da ne bo nihče kršil ali izigral zakona v škodo naše vasi, pazijo naj, da ne bodo vaški interesi oškodovani. In naj je tudi kje v množici en sam, mora odločno dvigniti svoj glas, kadar gre za pravice vasi.

S takim ravnanjem bo vsakdo častno, dostojno in uspešno vršil svojo nalogo. S takim ravnanjem bo utrjeval temelje, na katerih sloni naša država in svoboda našega naroda.

Ko drugi govore, mi delajmo in delamo. Ko drugi psujejo in bičajo, mi vztrajamo in gradimo. Nas namreč ne učita niti Rim niti Moskva — kakor bi rad »Slovenec« postavil politično vprašanje v Sloveniji — ampak je naš edini učitelj genij lastnega naroda in edina vodnica — ljubezen do njega. Zato vsi, »kterih rama se ukloni noč« v strnjeno vrsto za blagor, dvig in napredek slovenske vasi.

Kako je pisano: »Nebo in zemlja bosta prešla —? Da, tudi nekatera stranka je že prešla in marsikatera bo še prešla, kmetstvo pa je ostalo in bo ostalo, ker brez njega našemu narodu ni življenja.

Vas je — brez vasi ni ničesar!

Vsem poštenim Slovencem v premislek!

»Slovenec« od 22. t. m. v št. 243 a piše v uvodniku pod naslovom »Vsem Slovencem v premislek!« sledeče bogate vsebine polne besede:

Verske stranke Slovenci nimamo. Niti bivša SLS ni bila verska stranka v navadnem pomenu besede, dasi je v svojem programu poudarjala potrebo, da je v javnem življenju treba negovati vse tiste duhovne sile, katere so doslej dajale smer in poudarek narodovemu življenju. V tem smislu je vneto branila ne samo versko tradicijo slovenskega naroda, ampak je tudi pozitivno delala na to, da bi se vse slovensko javno življenje usmerilo v tem pravcu, ki edini more zagotoviti narodu trajen notranji razvoj na boljše. To prizadevanje so nekateri pomotno smatrali za klerikalizem, dasi v svojem jedru ni bil. Danes je vsako tako pomotno naziranje izključeno, ker so vse stranke z nekdanjimi programi po zakonu prepovedane

Ko smo prečitali gornje besede, nismo mogli verjeti svojim očem. Vseh 19 let svojega obstanka se bori »Kmetški list« in ob njem stoječi slovenski kmetje zoper to, kar v slovenski politiki tudi mi nikoli nismo smatrali za versko stranko. Ves čas smo z vso močjo dokazovali, da je to, kar se je v Sloveniji izigralo za versko stranko, samo nečedna, pregrešna in zato nemoralna zloraba vere.

Po besedah samega »Slovenca« to ni bila in ni verska stranka in se je takšno prizadevanje pomotoma smatralo za klerikalizem. Mi pa vemo iz naše politične zgodovine, da se je celo presveto rešnje telo izpostavljalo za zmago verske stranke. Vemo, da se je odrekala odveza pristašem bivše SKS in naročnikom »Kmetškega lista«. Vemo, da se je vzela dekanat blagopokojnemu dekanu Koblerju v Kranju zato, ker je deloval politično proti tedanji verski stranki. Vemo kaj se je

počelo z blagopokojnim župnikom Pibrom, Oblakom in drugimi, ki v bivši SLS niso mogli priznati verske stranke. Vemo, koliko je moral pretrpeti ponižanja župnik g. Janko Barle, ki tudi ni uvidel, da bi iz kakršnihkoli verskih nagibov ne smel nasprotovati bivši SLS.

Cerkvena oblast je bila absolutno in 100% v službi te stranke in ji je dajala v očeh preprostega in politično nedozorelega naroda čar prave in edine verske stranke.

Zdaj je to fatomorgano »Slovenec« s svojim uvodnikom popolnoma porušil in nam dal prekrasno zadoščenje za vse naše napore in muke zadnjih 19 let.

Bivša SLS in vse kar ji je sledilo je čisto navadna politična stranka kakor vsaka druga, le toliko slabša, kolikor je za svoje pojačanje in slabo politiko zlorabljala vero in cerkev.

Da je »Slovenec« šele zdaj prišel tako odkritosrčno z barvo na dan in da poskuša ločiti vero od politike, je vzrok v dogodkih, ki so se odigrali v Belli Krajini, pri Dev. Mariji v Polju in nazadnje v rojstnem kraju predsednika »Katoliškega tiskovnega društva« g. dr. Gregorja Pečjaka, majhni hribovski vasi sredi Suhe Krajine.

Tam so neznani ljudje odžagali evharistični križ. Hinje so bile vedno »katoliška« občina, kakor se izraža »Slovenec«. Bivša SLS jim jih je politično in moralno vzgajala. In rayno tam se je to zgodilo v noči od nedelje na ponedeljek preteklega tedna.

Mi smo že zdavnaj predvideli posledice, ki vselej slede takšnemu delovanju in taki vzgoji.

Storilci, ki so odžagali evharistični križ, niso tega storili iz mrznje do Boga, niso tega storili iz sovraštva do vere nego iz jeze in protesta zoper tiste, ki so vero tako daleč zlorabljali v politične svrhe.

To je razumljivo za vsakogar, ki hoče misliti in ki pozna naše politične razmere.

Daleč smo seveda od tega, da bi kaj takega odobraval, čeprav vemo, da je to le posledica prej navedenih vzrokov.

In če ponekod naš kmetijski narod duhovnika sovraži in če, kar moramo obžalovati, daje duška temu sovraštvu, se to ne dogaja

zato, ker so na Boga hudi in na vero, temveč zato, ker so nekateri duhovniki bolj politiki nego služabniki božji.

Ko je hodil neki duhovnik še v »ljubljsko kominternu v kolodvorski ulici«, kakor se blagoglasno izraža o nas »Slovenec« in ko nas je prepričeval, da dela to v sporazumu s svojo višjo gosposko, nam je razvijal tudi v uvodnem članku precej podobne nazore rekoč:

»Cerkve ne potrebuje nobene stranke in se ne more tudi angažirati za nobeno politično stranko. Kajti politične stranke lahko skrahirajo ali se drugače iztrošijo, cerkev, ki je večna, pa ne more vezati svoje usode na take minljive stvari.«

Tudi nas je učil dotični duhovni gospod, da se v katoliški cerkvi v tem gledanju vedno borita dve naziranj. Eno gre za tem, da se katoliška vera in cerkev uveljavlja s politično močjo, druga pa gre za tem, da se cerkev utrjuje in pogloblja s svojo notranjo duhovno in zakramentalno močjo.

V prvem slučaju, da je uspeh hitrejši, na zunaj sijajnejši, na znotraj pa gnil in nemoralen.

V drugem slučaju je pa uspeh trajnejši, resničnejši, za vero in cerkev ter za ljudstvo neprimerno boljše. V drugem slučaju je dokazano, da je morala brez primere boljše, da je manj pijancev, ubojev, nezakonskih otrok, ločenih zakonov, duhovniških in verskih odpadnikov itd.

V prvem slučaju pa da je statistično dokazano, da gre to število v brezmejnost.

Tudi mi, ki živimo med ljudstvom, moremo dati temu duhovniku in takratnim njegovim nazorom prav.

In če bi danes poslal oglejski patrijarh svojega delegata monsignora Barbaro na Slovensko, se bojimo, da bi vsled politične nebrzdanosti v teh krogih izpadlo njegovo poročilo mnogo žalostnejše nego je bil to slučaj leta 1563. po Kr. r.

Taka je ta stvar. Želimo, da so bile uvodne besede v »Slovenec« zapisane iz resničnega spoznanja in ne zaradi nedeljskih občinskih volitev. Koliko moremo na nje zidati, se bomo mogli kmalu prepričati. Nato bomo pa naprej govorili.

Zaščita kmetov

Plačilo dolgov trgovcem in obrtnikom

Kmetje, ki so zaščiteni po zadnji uredbi od 26. septembra 1936, uživajo napram raznim upnikom neenake olajšave. Druga pravila veljajo za denarne zavode, druga za zasebne upnike in med temi spet druga za trgovce in obrtnike.

V tem članku bo popisano, kako in v kakšnem obsegu se izvrši plačilo dolgov, nastalih pred 20. aprila 1932 pri trgovcih in obrtnikih.

Kateri dolgovi so mišljeni?

Mišljeni so le dolgov, ki so nastali iz jemanja blaga na kredit ali naročanja obrtniških del na kredit. Kot upniki nastopajo redoma trgovci in upravičeni obrtniki. Lahko je sicer dal blago ali obrtniški izdelek na up kdo drugi, pa veljajo tudi napram njemu spodaj navedene olajšave.

Koliko je treba plačati?

Zmanjšanja dolga tukaj ni. Dovoljena je le znižana obrestna mera. Kmet plača:

1. Glavnico, ki je obstajala na dan 20. aprila 1932.

2. Pogodbene obresti, ki smejo znašati največ 12%; če pa obresti niso bile dogovorjene, znaša zakonita mera največ 6%. Te je dodati, kolikor niso zastarane pa tudi ne plačane, gornji glavnici. Obresti zastarajo v treh letih. Glav-

nico in omenjene obresti je sešteti in se tako ugotovi stanje na dan 20. aprila 1932.

3. Od te povečane glavnice se računajo obresti od 21. aprila 1932 do 23. novembra 1933 in sicer največ 10%, če ni bilo tožbe, če je bila tožba, pa največ 6%.

4. Od te povečane glavnice se računajo 3.5% obresti od 24. novembra 1933 do 15. novembra 1936.

Te obresti se spet prištejejo glavnici, ugotovljeni po stanju na dan 20. aprila 1932 in tako se dobi stanje na dan 15. novembra 1936.

To končno stanje pokaže celoten dolg, ki ga je plačati v 12 letih v enakih obrokih.

Primer:

Vzemí, da si dolžan za blago ali obrtniški izdelek din 600—

Glavnica 20. IV. 1932 je znašala din 600—

Ta dolg bi moral biti plačan ravno 20. aprila 1929 in si torej v zamudi z obrestmi. Zakonite 6%one obresti so din 36— letno, za tri leta pa din 108—

Dne 20. aprila 1932 si dolžan skupno din 708—

Prenos din 708—

Obresti po 6% od nove glavnice po din 708— za čas od 21. aprila 1932 do 23. novembra 1933 predstavljajo znesek din 68—

Obresti od iste glavnice za čas od 24. novembra 1933 do 15. novembra 1936 predstavljajo znesek din 126—

Dne 15. novembra 1936 si tedaj dolžan vsega din 902—

To razdeliš z 12 in dobiš letne obroke po din 76—, ki jih plačaš v 12 letih. Prvi obrok dospe že 1. novembra 1936 (ne šele 15. novembra, kateri dan je vzet le za podlago računanju), vsak naslednji pa prihodnje leto v tem času.

Ako si bil tožen, moraš dodati tudi stroške pravnih in izvršb do 20. aprila 1932 in jih prišteti h glavnici ter obrestovati.

Če zamudiš

Obroke je treba redno plačevati. Ako zamudiš le en dan, si izgubil obročno odplačilo. Trgovci ali obrtniki lahko takoj zahteva vse. Le, kadar si zaradi vremenskih nezgod oproščen od plačila davka, zamudne posledice ne nastopijo.

Drugi predpisi

Lahko plačaš več obrokov ali cel dolg naenkrat. Ako 1. novembra 1936 položiš dva obroka, ti 1. novembra 1937 ne bo treba ničesar plačati. Dogovor, ki bi te spravil ob navedene ugodnosti obrokov in manjših obresti, ne velja.

Brez pomena je, če je terjatev vknjižena ali ne, ostane pa vknjižba v veljavi, dokler dolg ni poravnat.

Ugodnosti

torej za opisane dolgove niso velike. Vsak dober in previden gospodar bo skrbel, da preje napravi red. Kdor je prezadolžen, pa si tu ne bo veliko opomogel.

Prihodnjic bomo obravnavali obrestno mero pri denarnih zavodih in zlasti zadrugah.

Dr. Srečko Goljar.

Junak iz Drage

Bartolova družina z Ljubijem poleg mame.

Po vsej Sloveniji je pred kratkim šel glas o junaštvu mladega Ljubija Bartola, kmetkega sinčka, ki je s svojim junaštvom rešil smrti v plamenih vse svoje domače in požara vso vas. Pri svojem junaškem početju je dobil toliko opeklin, da mu vsa zdravniška veda ni mogla rešiti življenja. V mukah je izdihnil pretekli teden v torek v ljubljanski bolnišnici.

Ljubi, ki je bil izredno nadarjen in svojevrsten deček, talent, kakor nam jih poklanjajo le kmetke matere, je ostal v življenju in smrti junak. Ni potožil, ko se mu je vžgal v dlan razbeljeni vežni ključ, ni potožil, ko je koščena smrt iztezala roko po njem. Mislil je samo na dom in na blagor svojih. Eno samo željo je imel: videti mater in brate in sestre ter počivati potem v rodni zemlji. . .

Ljubljana je dostojno počastila tega mladega junaka na zadnji poti, slovenski vasi pa bo ostal Ljubi Bartol večno živ vzor slovenske kmetke brsti, tiste naše rasti, ki nam vzbujajo upanje v bodočnost.

Bodi ohranjen mlademu junaku časten in trajen spomin. Njegovim užaloščenim staršem naše iskreno sožalje.

Ne za Rim in Moskvo:

Za slovansko kmetstvo gre

O morali v politiki smo že govorili v našem listu, razmere in dogodki pa nas silijo, da ponovno spregovorimo o tem.

V trditvi, da »namen posvečuje sredstva«, mečejo nekateri med ljudi gesla, ki morda užigajo v njih bolešno razgreti domišljiji, medtem ko v izmučenih ljudskih množicah rode samo — odpor!

Tako je pred časom iz Jugoslovanske tiskarne zaoril po Sloveniji krik: **Rim — ali Moskva!** Kako usodno zgrešeno je bilo to usodno dvorezno geslo, čigar ostrina je bila seveda namenjena nam, so pokazali dogodki.

Narod ne mara niti enega niti drugega, narod hoče svojih pravic, hoče ureditev lastnega doma. Narod želi miru, takega miru, kjer bo mogoče posvetiti vse sile ureditvi skupnega krova, ki mu s ponosom pravimo — Jugoslavija.

Časi so preresni, da bi se izgubljali v prazno besedno zbadanje. Toda če ljudstvo, magari na obsojanja vreden način pokaže, da ne mara tega, kar bi mu nekateri radi naprtili, kaj nam je tedaj storiti? Ali naj kričimo o komunistih in brezbožnežih? Ali naj obsojamo tiste, ki v obupu na obupen način protestirajo proti izigravanju? Ali naj res mižimo in držimo roke križem?

Ne, treba je povedati na ves glas, da pri nas ne gre niti za Rim niti za Moskvo, če je namreč z Moskvo mišljen komunizem. Tisti,

ki so vrgli to škodljivo geslo v svet, sami nosijo vse posledice in vso odgovornost! zanj! Naj ne kažejo s prstom na zmučene množice, ampak naj se spokorno trkajo na lastna prsa!

Mi pa pravimo ljudem: Ne dajte se varati takim puhlim in neresnim besedam! V vsej naši javni borbi gre samo za pravično ureditev življenjskega vprašanja našega naroda in države. Gre za to, na kake temelje je treba postaviti družbo, naš družabni red in naš skupni dom, da bomo vsi imeli v njem prostora, dela in kruha ter s tem dovolj možnosti za razvoj in napredek.

Na to vprašanje nam ne moreta dati odgovora niti Rim niti Moskva. Na to vprašanje odgovarjajo samo ideje in načela slovanskega kmetstva. In ves naš boj gre in mora iti za tem, da te ideje zmagajo. Z njih zmago zmagamo mi, z njih propadom pademo v sužnjost, ki bi bila strašnejša od one v preteklih stoletjih.

Naš človek ima dovolj drugih brig in skrbi, zato naj pove tudi agitatorskim kričanjem vselej in povsod v obraz, da odklanja izzivanje in natolcevanje. Potem bo mir. Kakor hitro bo namreč narod spoznal pravo podobo boja, bo vedel, kam spada in kaj mu je storiti.

Poskrbeti moramo, da ne bo nihče v kalnem ribaril.

Doma in drugod

Teden domače politike

Občinske volitve

Po uradnem poročilu so se zadnje nedelje v naši banovini izvršile volitve v 225 občinah. V teh je bilo vpisanih volilcev 153.751, glasovalo pa jih je 97.276; v odstotku znaša to 63,27%. Za JRZ je glasovalo 70.820 ali 72,80%, za JRZ kompromisno z drugimi strankami 7149 ali 7,34%, za JNS 921 ali 0,95%, za Nemce 1208 ali 1,24%, za Hodžero 21 ali 0,03%, za ostale opozicijske liste 17.157 ali 17,64%. Na ta način je za JRZ glasovalo 80,14%, za vso ostalo opozicijo pa 19,86%.

Volilni izidi so posebno važni radi poziva nedeljskega »Slovenca«, kjer piše: »Ako bi se ljudje odločili drugače, kakor jim priporoča naš voditelj dr. Korošec, svobodno jim! Potem pa naj tudi sami nosijo odgovornost za vse, kar pride!«

Iz službenih podatkov, ki so sedaj na razpolago, bo lahko vsakdo pregledal, kako so kje volili in kakšne so bile liste.

Ze iz teh poročil in zlasti iz števil, ki jih je objavil »Slovenski dom«, je mogoče posneti, da je bilo v občinah, ki so v nedeljo volile, vpisanih 153.751 volilcev. Od teh se je volitev udeležilo 97.276 oseb ali 63,27%, a 56.475 volilcev, oziroma 36,73% pa sploh ni volilo. Po teh poročilih je JRZ dobila 70.820 glasov, oziroma 46% vseh volilnih upravičencev, medtem ko ostalih 54% ni šlo na volišče ali je pa oddalo glasove drugim listam.

Podrobne rezultate v posameznih krajih lahko presoajo pač le poznavalci razmer. Dali bi pa vsekakor zanimivo sliko, kakor je pač razvidno iz zgorajšnjih splošnih razmotiranj.

Po številu občin je JRZ s kompromisnimi listami vred zmagala v 197 občinah, v odstotkih

87,60%. Če prištejemo k včerajšnjim izidom še nedavne izide v 75 ostalih občinah dravske banovine, pri katerih je JRZ dobila 68 občin, opozicijske liste pa 7 občin, tedaj vidimo, da je izmed 300 občin dravske banovine v rokah JRZ 252 občin, kar znaša 88%, neupoštevajoč pri tem občine, ki jih je dobila JRZ v kompromisu z drugimi skupinami. Če prištejemo še te občine, potem je nad 90% slovenskih občin v rokah JRZ.

Volitve na Hrvatskem

V nedeljo so bile občinske volitve tudi v 77 občinah savske banovine. Pri volitvah je sodelovalo 20 srezov. Po dosedanjih vesteh so volitve prinesle par presenečenj glede razporeditve volilcev. Prvič se je zgodilo, da so v nekaterih občinah zmagale druge liste kakor liste bivše HSS in to po večini liste, ki so nastopile kot nestranske liste. Taka lista je zmagala tudi v Delnicah in je dobila skoro dvakrat toliko glasov kakor lista bivše HSS. Razmeroma veliko število glasov so dobile nevtralne liste v nekaterih občinah v Medjimurju. V Ogulinu sta se borili dve listi bivše HSS, službena in neslužbena. Slednja je dobila 630, službena lista pa 614 glasov. Volilna udeležba je bila skoro povsod precej večja kakor pri prvih serijah občinskih volitev na Hrvatskem.

Spremembe v klubih

Iz Narodnega seljaškega kluba je izstopil dr. Dragotin Jankovič, bivši minister v Jevtičevi vladi. Jankovič spada med zemljoradniške poslance, ki so se bili po padcu Jevtičeve vlade čez čas pridružili novi vladni večini.

Ker je Jankovič spadal med najvidnejše pristaše te skupine, je vzbudil njegov izstop veliko pozornost, on sam pa odklanja vsako pojasnilo o svojem koraku.

Narodno predstavništvo

V ponedeljek preteklega tedna je bilo zaključeno staro zasedanje narodnega predstavništva. Drugi dan se je vršila prva seja novega zasedanja in so se izvršile v narodni skupščini in senatu volitve predsedništva. V narodni skupščini je bil izvoljen dosedanji predsednik g. Stevan Čirič, v senatu pa dr. Mažuranič.

V soboto je bilo otvorjeno zasedanje narodnega predstavništva s kraljevim ukazom, takoj nato pa so bile volitve v stalne odbore. V senatu je bil dosežen sporazum med vladino večino in JNS-klubom. V narodni skupščini so postavili vsi klubi svoje liste. JRZ je prejela 174 glasov, JNS 58, NDK 21, ostali klubi pa po 10 glasov.

Narod

svojemu učitelju

Odkritje spomenika Stjepanu Radiću v Petrinji

Zadnje nedelje so hrvatski kmetje in ves hrvatski narod obhajali veliko slavnost, ki je prešla v veličastno narodno manifestacijo: V Petrinji so odkrili prvi spomenik pokojnemu Stjepanu Radiću.

V »Hrvatskem dnevniku« je dr. Vl. Maček posvetil Radiću oziroma njegovemu spominu tople članek. V njem slika Radića kot voditelja in učitelja, ki je 30 let neumorno in požrtvovalno deloval med narodom. Prebudil, prepородil in organiziral je hrvatski narod ter ga popolnoma zedinil. Radić je vedno naglašal, »da je narod treba vprašati v vsaki važni zadevi in da je treba vse državne posle opravljati po narodovi želji in potrebi.«

»Brez naroda ni nobene stalne in upravičene oblasti«, je učil in dejal, da »bo ostal kot riba v vodi med hrvatskim kmetstvom.«

Tako je Radić s svojo veliko dušo dosegel velik, silno velik uspeh. Njegov nauk je danes zajel ne le hrvatske vase, ampak prevyeva danes tudi mesta, ki že razumeva kmetijske potrebe in se tako ves narod oklepa kmetijske politike.

V nedeljo so se potem v Petrinji zbrale izredno številne ljudske množice in je prišlo do 50 tisoč samo hrvatskih kmetov. Ljudstvo je prihajalo v vzornih povorkah pod vodstvom svojih občinskih in okrajnih predstavnikov.

Spomenik sam je uspelo delo hrvatske umetnice Mile Woodove. Na spomeniku stoji napis, da so postavili spomenik »neumornemu učitelju hrvatski kmetje meščani petrinjskega okraja.«

K slavnosti se je zbralo mnogo odličnih predstavnikov. Drja Mačka je zastopal prof. J. Jelačić, prisotnih je bilo cela vrsta narodnih poslancev iz vse Hrvatske in mnogo odličnih osebosti.

Posebno prísrečno je narod pozdravljajal pokojnikovo rodbino, vdovo gospo Marijo Radićevu.

s hčerka Miro Košutičeva in Milica Devčičeva ter sinom Vladimirom Radičem in zetom Krešimiro Devčičem.

Zastopane so bile številne hrvatske kulturne, prosvetne in socialne organizacije, društva in ustanove. Ob 10. je bila maša, med katero je pel pevski zbor »Slavulje« iz Petrinje.

Po maši je prvi govoril petrinjski poslanec Stj. Tonković, za njim pa je govoril slavnostni govor prof. Jelašić.

V govoru, ki ga je narod prekinjal z navdušenim odobravanjem, je naglašal, da noben Hrvat ni za svoj nauk toliko pretrpel, ni bil toliko zasramovan in preziran kakor Radič.

Po naukih in zaslugi Stj. Radića je danes hrvatski kmet politično prebujen in je vztrajal tudi takrat, ko so vse druge niti popokale.

Po slavnostnem govoru je bil odkrit spomenik in izročena v varstvo štiričlanskemu odboru v Petrinji.

Peveci so zapeli, nato pa je sledilo polaganje vencev, s katerimi so zakrili ves podstavek. V imenu slovenskih kmetov je položil venec tudi urednik našega lista, tov. Janko Vitič.

Tako je slavnost v Petrinji znova dokazala veličino kmetijske ideje in potrdila resnico, da je samo v kmetstvu bodočnost ne le hrvatskega, ampak tudi slovenskega in srbskega naroda.

Franc Zupančič osemdesetletnik

Dne 17. tega meseca je obhajal v krogu svoje družine 80letnico rojstva po vsej Dolenjski visoko čislani in spoštovan kmetijski posestnik gospod Franc Zupančič, predstavnik številnih gospodarskih, združenih in kulturnih ustanov ter dolgoletni župan občine št. Rupert. Možu, ki si je pridobil v življenju za svoje požrtvovalno in nesebično delo toliko zaslug, k dočakanemu jubileju iskreno čestitamo ter mu želimo, da bi ga Bog ohranil zdravega in čilega do skrajnih mej človeškega življenja.

Uredba o prisilnih dražbah

Ministrski svet je 16. t. m. izdal uredbo o oprostitvi taks pri prenosu nepremičnin, ki si jih prilaste denarni zavodi s prisilno dražbo.

Uredba podrobno določa o oprostitvi taks v posameznih primerih. Kdor se za uredbo podrobneje zanima, naj si jo prečita v »Službenem listu« po tem datumu. Mi čitatelje za danes radi pomanjkanja prostora samo opozarjamo nanjo.

Martin Cilenšek znamenit naš znanstvenik in botanik je umrl pretečeni teden v Ljubljani v častitljivi starosti 89 let.

Dr. Maček o sporazumu

Kakor poroča »Vreme«, je dr. Maček že za velikonočne praznike navedel dr. Milanu Gavriloviču vse nujne elemente za sporazum in tudi svoje mnenje o načinu, kako bi se mogel ta sporazum oživitviti. Vse to je danes tudi širši javnosti znano. Treba je vpoštovati izvestne činjenice, ki nalagajo potrebo koncentracije vseh onih elementov, ki so zakoreninjeni v narodu. Ti činitelji naj stopijo skupaj in se sporazumejo. Pri tem smatram za po sebi razumljivo, da je izven diskusije vprašanje skupnih mej Jugoslavije in dinastije Karadjordjevičev. Kadar se doseže sporazum v načelu, tedaj naj bi se sestavila vlada poštenih ljudi, ki niso angažirani v dnevni politiki. Lahko pa je to tudi koncentracijska vlada, ki bi uveljavila pošten volilni red in izvedla volitve za konstituanto.

V nadaljnjem je dejal dr. Maček, da bi prevzel tudi odgovornost za vodstvo državnih poslov v taki vladi, četudi morda ne osebno. Vsekakor pa bi njegovi ljudje v taki vladi sodelovali in tudi nosili vso odgovornost.

O beograjskih političnih skupinah je dejal dr. Maček, da prevladujejo pri njih posebni strankarsko-politični obziri in borba za to, kdo bo prej prišel do oblasti.

V nadaljnjem razgovoru je dr. Maček naglasil, da ne dela nikakega vprašanja iz Vojvodine, Bosne in drugih pokrajin, ki niso čisto hrvatske, marveč misli, da je to zadeva tamošnjega prebivalstva.

Dr. Maček se nadeja, da se bo v doglednem času nadaljevala akcija za sporazum in za dosego gori omenjene koncentracije. Ako se odstranijo nekateri predsodki, bi moglo priti do sporazuma.

Iz teh izjav dr. Vl. Mačka je razvidno, da ni vselej vse res, kar se govori o hrvatskem vprašanju v široki javnosti. Mi samo želimo, da bi čas za sporazum čim prej dozorel v blagor skupne domovine.

NEUMRLJIVA KNJIGA

DOBERDOB

SLOVENSKEGA FANTOV GROB

Opis resničnih doživljajev
iz svetovne vojne

Vezana Din 38—, nevez. Din 27—

Zunanje - politični pregled

Ves razvoj evropske politike stoji v znamenju borbe med dvema svetovoma, ki ju poznamo po obrazu, ne pa še po imenu. Nekaj držav se je že odločilo, nekatere še kolebajo.

Španija

je za evropsko politiko poskusni kunec, ki bi jo lahko v marsičem primerjali z njeno afriško posestrimo v usodi. V obeh primerih je politična Evropa modrovala in ugibala, ukrenila pa ni nič. Prepustila je v prvem in prepušča zdaj v drugem primeru boreče se stranke svoji usodi. Odloči močnejši, oziroma tisti, okrog katerega so se zbrali močnejši interesiranci.

Položaj v Španiji je za vladne čete brezupen. Uporniki so oblegli Madrid in ga odrezali od sveta. Vlada se je preselila menda vsa v Barcelono. Kaj bo temu sledilo in kako se bo položaj razvijal dalje, je vprašanje nekaj dni.

Portugalska

je prekinila diplomatske odnose z Madridom in odpoklicala svoje zastopnike iz Španije. Pričakuje, da se bo sedaj Portugalska odkrito postavila na stran upornikov in tudi uradno priznala uporniško vlado.

Med Italijo in Nemčijo

je po vsej priliki v španskem vprašanju in bržkone tudi v nekaterih drugih važnih vprašanjih prišlo do sporazuma.

Po vsem, kar se godi, dobiva človek vtis, da se ponavlja doba izza leta 1914. in nekaj let poprej. Ista zakulisna borba, iste tajne zveze, isto iskanje dlake v jajcu kakor takrat, vse samo zato, da bi neke sile našle povod za novo svetovno klanje.

Italija in Nemčija bosta morda brez nadaljnega priznanja uporniško vlado generala Franca. Nemčija pa je že priznala italijanski fašistični imperij in s tem zasedbo Abesinije.

Radi takega ravnanja upa Nemčija, da bo

Rusija

storila kake nepremišljene korake ter začela očitno podpirati katalonsko vlado. V tem primeru bi utegnulo priti do mednarodnega trenja, o katerem je težko reči, kakšne oblike bi zavzelo.

V takem položaju je zopet

Anglija

jeziček na tehtnici in je od njenega zadržanja odvisna nadaljnja usoda Evrope. Doslej se Anglija v tem vprašanju še ni odločno postavila niti na to niti na ono stran.

Angliji gre pač v prvi vrsti za njen položaj v Sredozemskem morju, koder vodi najbližja pot v Indijo. Od tega, v kakšni skupini bo najbolj zavarovana ta njena pot, zavisi tudi trenutno vsa angleška politika. Kam se bo končno nagnila, bo pokazala bližnja bodočnost.

Odbor za nevmešavanje

v španske zadeve ima precej težavno stališče. Odbor, ki zaseda v Londonu, dobiva z ruske strani stalne pritožbe, češ da se Portugalska, Italija in Nemčija ne drže obvez glede nevtralnosti. Zato smatra tudi Rusija, da ima proste roke.

Beseda je tehtna, angleški tisk se je močno vznemiril in svet z nestrpnostjo čaka nadaljnjih poročil. Več kot verjetno pa je, da se trenutno ne bo zgodilo prav nič posebnega: Španija bo krvavela, uporniki ji bodo zavladali in svetovno ozračje se bo iznova napolnilo z dinamitom.

V Belgiji

so reksisti, katoliško usmerjeni nacionalisti, pod vodstvom Degrellea skušali »pohod na Bruselje«.

Podjetje se jim je temeljito ponesrečilo. Oblast je bila popolnoma kos položaju. Množice je razpršila, Degrellea pa aretirala, ko je bil komaj začel govoriti.

Francija

Francoski zunanji minister Delbos je izjavil, da Francija ne bo spremenila svojega stališča niti do Španije niti do Belgije. Tudi če bi Rusija neposredno posegla v španske zmede, ne pride za ta primer v poštev rusko-francoski pakt. Ta namreč velja samo za primer, če bi katera izmed obeh pogodbenih držav bila napadena na lastnem ozemlju.

Češkoslovaška

Zunanji minister Kamil Krofta je v poslanski zbornici in senatu izjavil odboroma za zunanje zadeve med drugim tudi tole:

Zveza narodov si na temelju čl. 19 ne more lastiti pravice do kršitve teritorialne (posestne) nedotakljivosti držav Male antante. Neumno bi bilo misliti, da bi se na ta način moglo ustreči narodom, razen tega bi pa tak način zanesel med narode negotovost, to bi pa pač ne služilo miru.

Z ozirom na zadnje dogodke v Belgiji je minister Krofta izjavil, da Češkoslovaška ne more slediti belgijskemu zgledu že zato ne, ker je njen zemljepisni položaj čisto drugačen in ker je sploh položaj Češkoslovaške v Srednji Evropi docela drugačnega značaja.

Zadružništvo v novi ruski ustavi

Po devetnajstletnem poskušanju in iskanju potov, kako uresničiti stoletni sen po enakosti in svobodi, prihaja zdaj Rusija z novo ustavo. Ruska revolucija pomeni za ves svet edinstveni ogromni poskus, plačan z mnogimi človeškimi življenji. Poskus še ni končan in nihče ne ve, v koliko bo vplival na družabno življenje ostalega sveta, koliko bo od njega lahko prevzela napredna Evropa za rešitev svoje gospodarsko-socialne krize in koliko bo treba zavreči. Socialna uredba Rusije sloni na dveh temeljih, različnih od zasebno-pridobitnih sistemov. Zanika pravico do zasebnega lastništva in priznava vsakemu državljanu pravico do dela.

Vsi zadrugarji, razkoračeni z eno nogo v starem družabnem redu z drugo na novi višji socialni stopnji, smo blizu vseh sprememb, ki preobrazajo svet. Zato nas zanima, katere institucije (uredbe, ustanove) starega sveta je nova ruska ustava obdržala, katere zavrgla ali z drugimi besedami, kaj so potrdili in kaj zavrgli ruski poskusi v zadnjih devetnajstih letih.

Ruska ustava načelno zanika zasebno lastnino, dovoljuje pa izjeme v obliki take zasebne lastnine, ki ne presega možnosti lastnega dela. Praktično je dovoljeno imeti vrt, nekaj živine, stanovanjsko hišo in pritlikline. Dalje zagotavlja vsakemu državljanu pravico do dela. Kdor pa noče delati, je postavljen izven zakona po načelu »kdor ne dela naj tudi ne je«.

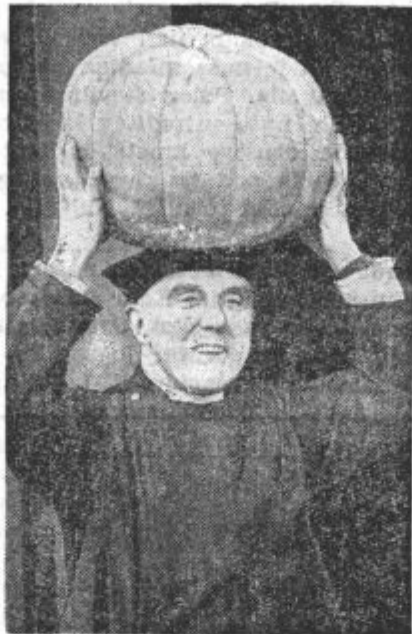
Zasebno lastništvo je os našega družabnega reda. V Rusiji pa so tudi po novi ustavi poleg države — socialne ustanove, tudi zadruge lastnice zemljišč in drugih večjih gospodarskih objektov. Zadruga so postale na ta način glavne nositeljice lastninskega prava. Zadružništvo je postalo eden od stebrov, na katerem ruska ustava gradi nov družabni red. Sedmi člen ruske ustave se namreč glasi:

»Skupna podjetja v kolektivnih in zadružnih organizacijah z njihovim živim in mrtvim inventarjem, izdelki ter pridelki kakor tudi z njihovimi zgradbami, služočimi javnim koristim, so skupno socializirano imetje kolektivnih gospodarstev in zadružnih organizacij.«

S tem izjemnim gospodarskim pomenom zadružništva je združena tudi politična pravica, po kateri postavlja zadružništvo svoje kandidate za volitve v parlament. Zadružništvo je torej se-

stavni del državne organizacije, ki je zlasti v novi ustavi dobilo privilegiran položaj.

Če ugotavljamo to dejstvo, se ne smemo čuditi politiki te velike države, temveč moramo v tem samo videti veliko življenjsko silo zadružništva, ki je dobilo praktično priznanje kot višja socialno-gospodarska oblika. V tem dejstvu vidimo, da ima zadružništvo še veliko bodočnost in da ga čakajo še velike naloge, čeprav so trenutno njegovi izgledi bolj klaverni.

Anglikanski pastor s ponosom razkazuje svojim faranom ogromno doma pridelano bučo. Kako bi bilo lepo na vasi, ko bi začeli tudi pri nas tega vrlega Angleža posnemati.

Vseh mrtvih dan

Sredi vsega trenja in valovanja se nam je zopet približal dan miru in pokoja, dan, ko se spominjamo onih, ki so se pred nami borili, delali, trpeli in dotrpeli.

Na tihih gomilah je vse v cvetju, je vse v lulkah. Povsod se zbirajo ljudje v žalosti, v molitvi, v odpuščanju in pričakovanju trenutka, ki ma gremo vsi naproti.

Mi se ta dan s posebno ljubeznijo in vdanostjo spominjamo vseh onih, ki so nam s svojim trdim kmetiskim delom, z živo ljubeznijo, s trpljenjem, borbami in žrtvami ohranili našo zemljo, naš jezik in našo bit. S spoštovanjem bomo posvetili v najtoplejših čustvih svojega srca njim to, kar je v nas najbolj sveto: Obljubo, da hočemo varovati njih dedščino in izvrševati njih sveti testament: Skrbeli bomo po svojih najboljših močeh za dvig, rast in živo skupnost slovenske vasi in našega kmetstva.

V tej misli so nam tudi grobovi glasniki in klicarji — in zlasti danes slišimo in razumemo ter sprejemamo njih glas.

Izvoz naše živine v inozemstvo

Izza valutne devalvacije je opazati v Italiji težnjo za čim večjim uvozom živine in mesa, da bi se na ta način znižale cene na domačem italijanskem tržišču. Pred devalvacijo se je v Italiji prodajalo meso na debele po 6'50 do 7 lir, na drobno pa po 10 do 16 lir.

Opravičeno je mnenje naših trgovcev, da Italiji bolj prija kupovanje pri nas kakor na Madžarskem ali v Romuniji.

Naše cene so za Italijo vsekakor sprejemljive in so laški trgovci ta mesec pokupili v Jugoslaviji 15 vagonov živine.

Kupčija bi se lahko razvijala še bolj ugodno, če ne bi bila Italija vezana pri rim-

skih protokolih. Radi njih mora dajati prednost Avstriji in Madžarski ter drugim nesankcionističnim državam pred sankcionističnimi.

80 milijonov za pšenico

Po najnovjših podatkih znaša količina pšenice, ki jo ima naša država letos na razpolago za izvoz 60.000 vagonov. Letos do 15. t. m. je naša država izvozila 20.000 vagonov pšenice, ali eno tretjino od skupne razpoložljive količine. Za to izvoženo pšenico smo prejeli nad 260.000.000 dinarjev. Če se nam posreči izvoziti še ostanek pšenice, torej 40.000 vagonov po isti ceni, bo Jugoslavija dobila letos za izvoženo pšenico 800 milijonov Din. Ta znesek je precej velik, posebno če pomislimo, da je lani Jugoslavija v celoti izvozila komaj 3000 vagonov pšenice v vrednosti 40 milijonov Din.

Rok za vlaganje prošenj za zaščito podaljšan

Ministrski svet je na osnovi § 98. finančnega zakona za leto 1936./37. na predlog ministra za trgovino in industrijo izdal uredbo o izpremembi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov od 23. novembra 1934. Uredba se glasi.

Cl. 1. V členu 1., odst. 2., uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov od 23. novembra 1934 namesto besede »do 23. novembra 1936« pride »do 23. novembra 1937«.

Cl. 2. Ta uredba dobi obvezno moč z razglasitvijo v Službenih novinah.

Komunizem v ruskem humorju

Vedri ljudski humor ne prizanese v Rusiji nikomur in tudi komunistom ne. Tako kroži nebroj anekdot in dovtipov med narodom, ki po svoje smešijo in bičajo razmere. Naj navedemo nekaj primerov:

Sestradan delavec si na neki ulici v Moskvi še tesneje zateguje pas. »Kaj pa delaš, tovariš?« ga s sumljivim pogledom vpraša budni čekist. »Ali ne vidiš, da zajtrkujem?« mu odgovori delavec.

Zakaj Stalin ne objavi načrta za tretjo petletko?

— Zato, ker ruski zakoni dovoljujejo samo desetletno — prisilno delo.

Sinko vpraša mater: »Kdo je bil prav za prav Lenin?«

»Ali ne veš,« pravi mati, »da je bil to tisti mož, ki nas je oprostil verig? Kot otročiček si se rad igral z mojimi zlatimi zapestnicami in verižicami, zdaj si pa po Leninovi zaslugi rešen tega dela —«

Tako in podobno se ruski narod smeje boljševikom. Zdi se nam, da bi njegov smeh in pikra bodica veljala lahko še marsikje, ne samo v Rusiji. Seve, saj smo po vsem tem božjem svetu raztreseni stvorili, ki se imenujemo — ljudje. Podobni smo drug drugemu na las, čeprav nosimo različna oblačila, ali ne?

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celotna naša izseljenca ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnikova nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

Kmetška mladina

Kmetška dekleta na delu za našo vas

V nedeljo, dne 25. oktobra t. l. se je vršila seja ženskega odseka Zveze kmetijskih fantov in deklet v dvorani Kmetijske družbe, katero je vodila tov. Lojzka Jarnovičeva. Bila je to prva seja po obnem zboru, na katero so prispela zavedna kmetška dekleta-odbornice iz cele Slovenije. Le en pododbor ni bil zastopan. Prijetno se počuti človek v družbi, kjer ni mlačnosti, oklevanja in tarnarija, temveč že sam izraz obrazov in razpoloženje pričajo, da je v njih kmetški ponos, pripravljenost za težko delo in korajža, kateri tudi pravimo močna volja. Ta močna volja premaga vse: težke čase, ki se zrcalijo v krizi in v danih razmerah številnih ovir! Vse s' enega duha in spoznanja: potreba je velika, odgovornost prav tolikšna, delo nas čaka, razmere neizprosno silijo, da ustvarjamo in gradimo bodočnost sebi, naši vasi in s tem celému narodu!

Seja je imela glavni namen, določiti delovanje ženskih odsekov Društev kmetijskih fantov in deklet za bodoče poslovno dobo, predvsem pa za glavno jesensko-zimsko sezono. S kakšnimi sredstvi doseči največji cilj ženskih odsekov: izobrazbo in vzgojo našega dekleta za poklic bodoče matere in gospodinje.

Nadvse živahna je bila razprava o raznih tečajih, razstavah, predavanjih, sestankih, izletih in skupnih akcijah pri pospeševanju gospodinjstva, higijene, živinoreje, vrtnarstva, gojenja cvetic in posebno glede ohranitve vseh zdravih moralnih vrednot naše vasi, ki so temelj njene moči in porok, da se bo vsled tega zdravja enkrat sprostila in rešila zatiranja in zapostavljenosti.

Njihovi sklepi so bili prevdarni in odločni. Kar zahtevajo in potrebujejo kmetška dekleta in kar narekuje program organizacije, to se mora izvesti. Zato: vsak pododbor priredi v tej sezoni po en prosvetno-organizatorični tečaj za dekleta, posamezna društva, kjer ni posebnih zaprek, pa enega izmed gospodinjstev, kuharskih, pri krojevalnih, higijenskih, mlekarških in drugih tečajev. Zveza priredi v Ljubljani tečaj za voditeljice ženskih odsekov iz vse Slovenije. Poleg tega bo vsem ženskim odsekom za vodilo pri delovanju delovni načrt, katerega je izdala Zveza in ki vsebuje vsa podrobna navodila za vse panoge društvenega udejstvovanja. Tam bodo naša dekleta našle vse, kar potrebujejo za delovanje ženskih odsekov.

Pododbori in njih ženski odseki bodo poskrbeli, da se povsod, kjer se dekleta še niso znašla, ustanovijo ženski odseki, ki naj povežejo in združijo vsa tista dekleta, ki čutijo potrebo po skupnem delu, po izobrazbi, vzgoji in napredku, da bomo enkrat lahko rekli, kmetška dekleta niso samo zavidanja vredna po svojem zdravju, prirodnosti in lepoti, temveč tudi po svoji izobrazbi, inteligenci in nastopu!

Velik program so si zastavili ženski odseki naših društev. V teh časih bo zelo težko izvesti vse to. O tem so na seji bile svojega mnenja: kar smo spoznale za potrebno in kar zahteva od nas čas in položaj na vasi, to smo sklenile in to moramo izvesti! Težkoče bodo, zapreke, sredstev ni, vendar je tu naša volja, ki je močnejša, kot vse ostalo. Pokazati se hočejo, da ne bodo ostale pri besedah, tem-

več, da bo postalo vse živa stvar! Z največjim zadovoljstvom so zaključile, si prisrčno stisnile desnice, želele druga drugi polno uspehov in na prihodnji seji veselo svidenje! Doma jih pa čaka kulturno delo, ki zasluži pozornosti in podpore vseh, ki hočejo naši vasi dobro in slovenskemu narodu zdrave bodočnosti!

Frankolovo

Društvo kmetijskih fantov in deklet Frankolovo je priredilo prejšnjo nedeljo bogato vinsko trgatavo. Prireditelj je uspela kljub vsestranskim zaprekam nad vse zadovoljivo, kar je znak, da je naša mladina na vasi velika privlačna sila. Poleg številnih prijateljev je posetilo našo prirediteljstvo korporativno tudi sosednje društvo kmetijskih fantov in deklet iz Vojnika pod vodstvom svojega delavnega predsednika tovariša Kuharja.

»Gruda« je edini mesečnik našega kmetikomladinskega gibanja. Kdor hoče spoznati utrip naše mlade vasi, čita »Grudo«. Čitaj jo zato tudi Ti in priporočaj jo svojim znancem! Uredništvo Tavčarjeva 1, Ljubljana.

Ivan Dimnik, predsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja, ki je bil premeščen po službeni potrebi v Beograd, je nastopil te dni službo v ministrstvu prosvete.

Dopisi

Žrtve sovraštva

V soboto se je v Konjicah odigral dogodek, ki kričeče žalostno osvetljuje naše bolne razmere.

Okoli 23. ure so se jeli zbirati okrog hiše, ki je last Kmetijske družbe in kjer stanuje poslovodja g. Ciril Žagar, neki sumljivi ljudje. Žagar je na to opozoril še nameščena Kmetijske družbe g. Dominika Turjaka. Nekaj časa sta opazovala zbiranje, potem pa oba odšla iz hiše na trg, kjer sta v gostilni našla nekaj svojih prijateljev. Odšli so skupaj v hišo Kmetijske družbe, kjer so čez čas zopet zaslišali sumljivo zbiranje.

Ko so se fantje poslovili, da bi se mirno razšli, so bili zahrbtno napadeni.

Trije napadaleci so planili nad mirne fante z latami in koli. Žagarja so takoj pobili na tla in v temi je izpregovoril svojo žalostno besedo tudi nož. Žagar je dobil nevarno rano tik pod srcem, zaboden je bil od zadaj. Vsi trije napadaleci so po tej zločinski ataki odskočili v temo. Prijatelji so nato hoteli odvesti hudo ranjenega Žagarja k zdravniku. Ali komaj so se pošteno premaknili, že je navalila nanje cela četa, kakih 40 ljudi s koli, latami, noži in samokresi. Divjaški napadaleci so bili v veliki premoči: 40 proti 7. Dobro oborožena tolpa je seveda lahko pregnala nazaj

v hišo fante, ki se pač niso nadejali takega divjaškega napada. Franjo Brtoncelj, ki je vodil ranjenega Žagarja, je bil od napadalecev na pragu Žagarjevega stanovanja s koli in noži pobit na tla in je obležal na tleh nezavesten in ves v krvi.

Napadaleci so streljali. Tedaj so prihiteli orožniki in pred njimi se je vsa divjaška tolpa strahopetno razbežala. Ciril Žagar je navzlic hudi rani pod srcem dvignil nezavestnega Brtoncelja in ga spravil v kuhinjo, ter mu skušal obvezati nevarno rano na glavi. Med tem pa je že prihitel zdravnik dr. Goričar, ki je obema ranjencema nudil potrebno pomoč in se mudil pri njih nad dve uri. Stanje ranjencev je še vedno nevarno, vendar jih zdravnik stalno nadzoruje. Napadenci so večino divjaških napadalecev prepoznali in ugotovili, da stanujejo skoraj vsi izven konjiškega trga. O tem žalostnem izpadu podivjancev bo seveda govorilo sodišče.

Dogodek je tem bolj žalosten, ker je Ciril Žagar vesten uradnik in znan narodnjak, ki se je pogumno udeleževal bojev na Koroškem. Ali je res tako razbojništvo nagrada za poštene ljudi?

Cerknica

Notranjska je vedno polna senzacij, zlasti ob meji se odigravajo pogosto prav čudne reči. Da pride furman, ki vozi les kot dvolastnik v Italijo brez voza in brez konj, to je nam Notranjcem že nekaj vsakdanjega. Tako je bil prijet od italijanskih obmejnih organov nedavno kmet Braniselj Jože iz Cerknice. Pridržali so mu voz, voli in njega. Brez, da je vedel zakaj gre, je prišlo tako daleč, da je moral 70letni mož po nedolžnem celo na zatožno klop v Trst. Braniselj je bil osumljen, da je ponaredil na legitimaciji neke podpise, kar pa ni bilo res. Moža so spustili po dolgih dveh mesecih pa ne kar tako, temveč na energično intervencijo tržaškega odvetnika dr. Pompeo Robba, kateri je zlasti med kontrabantarji ob meji prav dobro znan, saj je že marsikoga rešil iz zatohlih tržaških lukenj.

Mlatic

Svinec — kovina

V nekem časopisu sem bral tole fajn reč: »Na mednarodnem tržišču vlada ogromno povpraševanje po svincu. Spekulantni so pokupili vse zaloge. V teku zadnjih treh mesecev se je dvignila cena svincu od 15 na 17 funt šterlingov (skoro 4500 Din). Izgleda pa, da bo cena še poskočila. V najkrajšem času se bo sestala konferenca producentov svınca, ki bo razpravljala o možnosti povečanja produkcije, zlasti tudi o izkoriščanju slabše vrste svinčenih rud, kar se doslej ni izplačalo.

Nad Evropo visi svinčeno ozračje, narodi trepetajo pred najhujšim, lastniki svinčenih rudnikov si manejo roke: cene svincu rastejo.« Jaz se radi tega ne razburjam prav nič, ker vem, da imajo spekulantni s svincem tudi želodce, kakor jih imamo mi pošteni kmetje.

Tudi mi pozdravljamo

V listu »Delavska pravica« čitamo z veseljem ugotovitev, ki se je v delavskem listu ne bi nadejali, da je namreč treba »organizirati med Slovenci silen in udaren kmečki pokret, kateri bo kmetu, najvažnejšemu stanu v naši državi, priboril one pravice in ono gospodarsko stanje, ki mu po naravnih zakonih pripada.«

Zbrali so se ljudje in govorili so govorniki. Gospod Brodar je naglašal, da je že skrajni čas, »da kmet organiziran poseže v borbo, dovolj je bilo obljub pri vsakih volitvah, nihče jih ni izpolnil.«

Drugi govornik je pozival, naj se kmet združen bori za omiljenje dajatev, za pra-

vično ureditev cen pridelkov in tako odvrata zapadanje našega kmeta v prazne obljube komunizma.

Ko sem to bral v listu, kjer doslej nisem bil vajen najti takih klicev, sem mislil, da imam menda v rokah »Kmeti list«.

Pogledal sem na naslov in na svoje veliko začudenje bral, da je to »Delavska pravica«.

Zdaj pa res ne vem, ali so gospodje svoje zahteve po pomoti poslali drugam, ali pa so se od našega kmetkega pokreta res toliko naučili, da so po dolgem času začeli nekaj jecljati o tem, za kar se »Kmeti list« in z njim ves naš kmetki pokret bori že dolgih osemnajst let.

Naj bo že kakor koli. Če to spoznanje novih »kmečkih pokretašev« ni samo paradna beseda, ampak res spoznanje, ki izhaja iz našega kmetkega gibanja, ga — tudi mi pozdravljamo! Hkratu pa nas veseli, ko lahko ugotavljamo, da smo kmetje toliko bolj pametni, kolikor smo starejši.

Novice

× Za zimske večere bo imela vsaka slovenska kmetka hiša koristno in poučno čtivo, če bo naročena na knjige Kmetijske matice! Za 20 dinarjev prejme vsak član poleg velike kmetke pratike za l. 1937. še 3 lepe knjige, in sicer: strokovno delo o združništvu, ki bo služilo za praktično vodstvo naših zadrug prav vsem, ki delajo na združnem polju, zlasti pa našim podeželskim združnim delavcem; dalje izvirno povest: »Pot čez Resje« izpod peresa našega pisatelja Winklerja ter končno izvirno slovensko kmetko veseloigro, ki je osvojila vse naše odre.

Naročite se na Kmetijsko Matico takoj! Na domači pošti zahtevajte prazno položnico, napišite nanjo številko ček. računa 14.301 ter naslov: Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, ter nakažite Din 24/50, kolikor stanejo vse 4 knjige s poštnino vred.

× V Zapužah pri Begunjah so neznanci vlomili v trgovino Anice Božič in odnesli za 1600 dinarjev blaga in gotovine. Izkopali so v zid veliko luknjo in celo orodje pustili na »pozorišču«. Podjetne neznance zasledujejo orožniki.

× Kaznilnica v Mitrovici je dobila »odličnega« gosta. Našim čitateljem je znana zadeva bivšega ravnatelja »Kovnice« v Beogradu. Za svoje delovanje je bil mož obsojen na 16 let robije in je sedaj nastopil svojo »službo« v kaznilnici. Zeleti bi le bilo, da kmalu pridejo v njegovo tovarišijo tudi vsi enakovredni visoki gospodje.

× Zagrebško vseučilišče ima letos okrog 4000 slušateljev. Kdo pa da odgovor na vprašanje, kam bomo deli teh 4 tisoč novih doktorjev, zdravnikov, sodnikov, inženjerjev itd., ko niti za sedanje ni prostora? To se pravi: Prostora bi bilo dovolj in še preveč, toda od česa naj potem žive obrezani gospodje, ki iščejo na naši zemlji izgubljeni raj?

× Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je 56-letnega posestnika Alojza Žerjava napadel ljubček njegove hčere. Z nožem mu je zadal 14 ran. Očeta so smrtno nevarno ranjenega prepeljali v mariborsko bolnico. Radovedni smo, če bo hči še hotela poznati tako »vročega« fanta.

× V Žažinu blizu Siska so se pri ličkanju koruze stepili fantje. Šlo je za krvno osveto. Nekdo je skozi okno ustrelil 33letnega premožnega kmeta Mata Markovića, ki je med prevozom v bolnico umrl.

× V Splitu se je podražil kruh za pol dinarja pri kilogramu. Podražanje kruha je plod ankete na splitskem sreskem načelstvu. Kmete zanima vraščanje, koliko bodo oni imeli od te podražitve...

× V Beli Cerkvi je izbruhnila epidemija škrlatice in davice (difterije). Nekaj oddelkov šol je radi tega zaprtih. Oblasti so podvzele vse potrebne korake, da se epidemija omeji in zatre. (Politika, 23. X. 1936.)

× V Križevcih se je močno napil in umrl pleskar Gjuro Mrgalić. Izza vojne je bil mož živčno hudo bolan. Za tolažbo je večkrat čez mero pil in je v pijanosti mislil, da je — župan. Tako se je tudi te dni napil, stopil kot »župan« na mizo in se zgrudil — mrtev. Žalostna usoda te vojne žrtve je globoko presunila vse občane.

× Zločin 17letnega hlapca. 17letni hlapec Ernst Horstinger, ki je služil pri Robičevih v Bezeni pri Rušah, je zavrtno napadel svojo gospodinjino v hlevu in ji z nožem razparal trebuh in prsi. Potem se je obesil. Strašno dejanje je storil radi tega, ker ga je gospodinja oštela, češ, da je stikal za denarjem. V poslovnem pismu svoji materi piše pastir, naj mati ves njegov žalostek da — za inšo.

× Vlada, ki se boji velitev. Bolgarska vlada je obljubila volitve v mesecu oktobru, potem je svojo obljubo podaljšala na november, ker je pa tudi novembrski rok že zamujen, bo narod še nekoliko počakal. Da pa se volitve res pripravljajo, moremo sklepati iz tega, da je vlada vpokojila 31 generalov in polkovnikov in prepovedala 17 levčarskih listov. Na podlagi teh predznakov lahko sklepamo, da bodo volitve svobodne in da bo zmagala — vlada.

× Živinozdravniki iz vse države so imeli začetkom tedna kongres, na katerem so sklenili med drugim tudi, da se naj odpravijo nepotrebne in škodljive dajatve pri manipulaciji z živinskimi potnimi listi.

Prvovrstno sadno drevje:

jablane, hruške, breskve, črešnje, višnje, marelice, orehe, češplje in cepljene trte najrazličnejših sort po konkurenčnih cenah

Zahtevajte cenik!

**KMETIJSKA DRUŽBA
V LJUBLJANI**

× Svetovni dan varčevanja bo tudi letos 31. oktobra. Seveda velja ta reč bolj za bogataše, kajti ogromna večina delovnega naroda nima mnogo kaj hraniti.

× Tatvina nalivnih peres. V zagrebško veletrgovino Jadran so vlomili tatovi in pokradli za 20.000 dinarjev nalivnih peres.

× V Lahovčah je pogorel senik mizarskega mojstra Petra Kerna. Senik je bil poln lesa. Rešiti so mogli le majhen voziček in nekaj desk. Škoda je velika.

× V Videžu pri Slov. Bistrici sta Jernej Korošec iz Sv. Jerneja pri Konjicah in Martin Slemenšek iz Belih vod vlomila v hišo posestnika Ivana Marguča. Ker nista našla denarja, sta pobrala dragocenosti. Domačo 6letno hčerko Pepco sta hotela z enim dinarjem podkupiti, da bi jima povedala, kje je denar. Mala pa se ni vdala. Vlomilca sta jo začela pretepati, kar ju je izdalo, da so ju potem ujeli.

× V Ljubljani je nevarno obolela naša sotrudnica, priljubljena slovenska pisateljica Manica Komanova. Morala je v splošno bolnišnico. Upamo in želimo pa, da bi njena vedra prav kmalu premagala bolezen v veselje širokega kroga njenih prijateljev.

× V Šibeniku in Kotoru bodo 31. t. m. slovesno obhajali 18letnico izobešenja naše zastave na naših vojnih ladjah. Slavnosti se bo menda udeležila tudi angleška mornarica, ki se zdaj mudi v grških vodah.

× Pri Bratoneh v Prekmurju so neznanci ustrelili posestnika Andreja Poredasa. Umor kaže na roparstvo. Orožniki vestno iščejo sledov za zločinci.

× V Gornji Radgoni so finančni organi na postaji prijeli nekega mladega človeka in zaplenili pri njem 230 kom. vžigalnikov, 12 zavojčkov igralnih kart in 18.000 kresilnih kamenčkov.

× Iz Avstrije je pribežalo v Maribor več avstrijskih fantov, ki jih oblasti zasledujejo radi hitlerjevske propagande.

× V Orehovi vasi je požar uničil gospodarsko poslopje dvema posestnikoma, Francu Mesariču in Jakobu Megliču. Kako je požar nastal, ni znano, škode je pa okrog 100 tisoč dinarjev.

× Organi finančne kontrole so odkrili v Zagrebu veliko tihotapstvo s tobakom. Zaplenili so nad 200 kg najfinejšega tobaka.

× Vlem. V trgovino Mirka Drnovška v Mariboru so vdrli neznani tatovi in odnesli za 12 tisoč dinarjev vrednosti blaga.

× V Beograd je dopotovala pretekli teden čehoslovaška letalska vojna misija, ki si je ogledala naše letalske naprave.

× V Rašah pri Mariboru je utonil sin gostilničarja Lešnika. Padel je v rački potok.

× Tat ustrelil gospodarja. V Dokležovju je hotel neznani vlomilec izropati hišo posestnika Alojza Poredosa. Zena posestnika se je ponoči vsled šuma prebudila in poklicala svojega moža. Pregledala sta hišo in opazila, da so vrata v shrambo odprta. Zena je zaloputnila vrata in zaprla tata, ki se je v njej nahajal. Poredoš je skočil po vile in čakal na vlomilca. Komaj je odprl vrata so že padli trije streli iz revolverja in smrtno pogodili gospodarja, ki se je mrtev zgrudil na tla.

Razno

Kovinaste gosli

Doslej smo bili vajeni, da so bile gosli iz lesa, neleseni si sploh ne moremo misliti, vsaj dobrih ne. Toda polagoma bomo prišli morda do drugega naziranja. Reformatorji v tem področju namreč trdijo, da je zmotno, če mislimo, da je edino les tisto tvorivo, ki more dati goslim pravo zvočnost.

V angleškem mestu Sheffieldu, ki slovi po svoji kovinski industriji po vsem svetu, so zdaj otvorili tovarno glasbil, ki izdeluje med drugim kovinske gosli. Materijal za ta godala je zlitina iz bakra, nikla in kroma. V tej zlitini je vsa skrivnost kovinskih gosli, treba je bilo namreč najti sestavo, ki daje isto resonanco kakor les. Desetletja je trajalo, preden so našli po neštevilnih poskusih pravo zmes. Kvaliteta novih gosli je baje takšna, da v ničemer ne zaostaja za prvovrstnimi lesenimi goslimi. Za kaj pa ne? Le o ceni novih instrumentov ni še nič znanega.

Za stavo je jedel klobuke

V Londonu je ondotni trgovec Maugham Pearls pri konjski dirki stavil, da bo dirko dobil konj, ki je nanj največ stavil. In sicer je stavil, da bo tisti konj trikrat zapored zmagal. Če pa bi stavo izgubil, se zaveže, da bo za vsak poraz pojedel klobuko. In res je trikrat zapored izgubil. Mož pa je bil mož beseda ter je hotel pošteno izpolniti, kar si je naložil in za kar se je v stavi zavezal. Takoj drugi dan je razrezal svoje tri klobuke, jih dal peči s čebulo in ostrimi omakami, nakar je kos za kosom pobasal. Sedaj ga morajo seveda zdravniki zdraviti, tako da bo ta stava precej draga.

Prva ljubezen

On: »Povej mi dragica, kako si najprej spoznala, da me ljubiš.«

Ona (nežno): »Ker sem opazila, da me jezi, če kdo trdi o tebi, da si — osel.«

Po svetu

■ **Vihar na Filipinskih otokih** je s silovito močjo divjal in cpustošil na otoku Locon vse naselbine. Skoro 20.000 ljudi je ostalo brez strehe, mrtvih je čez 50 ljudi, a pogrešajo še več sto oseb. Več mest je popolnoma uničenih, plantaže riža so pa močno poškodovane tako, da grozi prebivalstvu lakota.

■ **Stavka v Palestini končana.** V Palestini so izzvali arabski nacionalisti, splošno stavko in nepokorščino angleškimi političnim oblastem. Na ukaz štirih arabskih vladarjev in nacionalističnega odbora se je stavka te dni ustavila.

■ **Ameriški potapljač Lek** je našel na dnu morja angleško ladjo 'Husar', ki se je potopila pred 150 leti. Na ladji je našel potapljač 10 zabojev srebra in 4 zaboje zlatih dolarjev, v vrednosti 4.800.000 dolarjev. Potapljač bo moral odstopiti 10 % od najdenega zaklada državi.

■ **Ameriška letala za Anglijo.** Anglija je naročila v Ameriki 1500 novih letal, ki morajo biti dobavljena do konca leta 1939. Anglija se z vso naglico oborožuje. Tovarne orožja imajo toliko naročil, da jih same ne zmorejo, zato je vlada oddala mnogo naročil tudi ameriškim tovarnam.

■ **Tudi Grčija** se je odločila, da se mora hitreje in močneje oborožiti.

■ **Trojčki, rojeni na različnih krajih.** Haydee Arrenti je v Buenos Airesu (Južna Amerika) povila zdravega dečka. Zdravnik je odredil, da je treba mater takoj po porodu prepepljati v bolnico. Že med prevozom je v reševalnem avtu dala mati drugemu sinku življenje. V bolnici se je potem rodil še tretji. Mati in trojčki so zdravi. Vse pa govori o tem nenavadnem primeru. Kajti da bi se trojčki rodili na treh različnih krajih, je pač redkost.

■ **Visoko šolo za letalstvo** bodo ustanovili v Avstraliji. Namen te visoke šole bo, vzgajati prvovrsten pilotski naraščaj za vojaško in civilno letalstvo. Stroški za to šolo so preračunani na 30 do 40 tisoč angleških funtov (okrog 7 do 9 in pol milijona dinarjev).

Važnejša radio predavanja

od 1. do 8. novembra 1936

Nedelja, 1. novembra, 9.45: Verski govor (g. dr. Roman Tominec).

Ponedeljek, 2. novembra, 18.00: Zdravniška ura: O zraku (g. dr. Anton Breclj) — 20.40: Na grobovih naših davčnih prednikov (g. Vladimir Regally).

Torek, 3. novembra, 18.40: Vzgoja za so-

cialno mišljenje, čutenje in dejanje (g. dr. Karel Ozvald).

Petek, 6. novembra, 18.00: Ali današnja družina še vzgaja otroke (gdč. Srečka Labernik).

Sobota, 7. novembra, 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kušar) — 20.20: Koroške narodne pesmi (oklet je Roža).

Sejmi

2. novembra: v Novem mestu, Murski Soboti, Kranju, Jesenicah na Dol, Mirni, Cerknici, Višnji gori, Celju, Vitanju, Lesičnem pod Pilštanjem;

3. novembra: v Crnomlju, Zagorju ob S., Ptuj, Radgoni, Raskrižju pri Ljutomeru, Piščah, Dol, Lendavi;

4. novembra: v Preski pri Medvodah, Sv. Lenartu in Laškim, Konjicah, St. Pavlu pri Preboldu;

5. novembra: v Mokronogu, Krškem, Turnišču, Beltincih;

6. novembra: v Vel. Laščah, Mengšu, Vrhniki, Kropi, Jesenicah na Gor., Peklu pri Poljčanah, Brežicah, Rečici ob Savinji, Sv. Lenartu v Slov. gor., Sv. Lenartu v Zabukovju nad Sevnico, Novi cerkvi, Sevnici ob Dravi, Sv. Vidu pri Ptuj;

7. novembra: v St. Vidu pri Stični, Brežicah, Poniški, Križevcih.

Mlinsko-tehnične potrebščine

Mlinska sita * Gonilna jermena * Mlinski stroji
Mlinski kamni vseh vrst

Brcar & Co., Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

Telefon št. 27-25

Telefon št. 27-25

TRTE

velika izbira enoletnih cepljenk raznih sort po dnevnih cenah
Kmetijska družba
r. z. o. z.
v Ljubljani

Brzoparilniki

bakreni in železni, počinkani od Din 400- dalje. Kotli za žganjekuho vseh sistemov. Filtri za vino in vsa v našo stroko spadajoča dela najceneje pri

.KOTLARKA' d. o. z., Ljubljana
Kolodvorska ul. 23 Tel. 3792 Cenik zastoj

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, urodne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Vsak napreden kmetovalec mora vedeti, da je

Fosfatna žlindra

najcenejše fosforno gnojilo

Gnojenje brez fostorja nima pravega uspeha, ker je fosforna kislina poleg kalija in dušika najvažnejše hranivo za vse rastline. Naši domači zemlji že od narave primanjkuje fosforja, zato ga moramo zemlji dodajati v obliki fosfornih gnojil. Kot napredni in štedljivi kmetovalci bomo naši po fosforju gladni zemlji dajali najcenejše fosforno gnojilo, in sicer

Fosfatno žlindro, ki jo proizvajajo iz domačih surovin

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV V HRASNIKU D. D.

in njena podružnica **CELJE**.

Vedno v zalogi pri kmetijskih zadrugah in vseh večjih trgovcih.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetiski dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 $\frac{1}{2}$, in od 3—4 $\frac{1}{2}$, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 $\frac{1}{2}$ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.500.000—

